

Pohjolan Voima Oy
PL 40
00101 HELSINKI

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO
Pohjolan Voima Oy, Kokkolan edustan merituulivoimalaitos,
Kokkola, Luoto, Kälviä, Lohtaja, Arviointiselostus

HANKE JA VAIHTOEHDOT

Johdanto

Pohjolan Voima Oy hankkeesta vastaavana toimittanut yhteysviranomaisena toimivalle Länsi-Suomen ympäristökeskukselle Kokkolan edustan merituulivoimalaitos - hankkeesta laaditun ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Siinä on selvitetty Pohjolan Voima Oy:n Kokkolan edustan merialueelle rakennettavaksi aiotun merituulivoimalaitoksen ympäristövaikutukset.

Länsi-Suomen ympäristökeskus on ilmoittanut arviointiselostuksesta virallisella kuulutuksella 11.12.2002 - 17.2.2003 välisenä aikana. Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvissä sanomalehdissä Keskipohjanmaa, Lestijoki, Pietarsaaren Sanomat, Vasabladet, Jakobstads Tidning ja Östebottningen. Kuulutus ja asiakirjat ovat olleet yleisön nähtävillä Kokkolan kaupungin sekä Kälviän, Lohtajan ja Luodon kuntien virallisilla ilmoitustauluilla ja näiden kuntien pääkirjastoissa. Arviointiselostus liitteineen on ollut luettavissa myös internetissä osoitteessa www.Pohjolanvoima.fi. Samaan aikaan yhteysviranomaisella on pyytänyt lausunnon asianomaisilta viranomaisilta ja hankkeen sijoituspaikkojen kunnilta Kokkolalta, Kälviältä, Lohtajalta ja Luodolta. Arviointiselostuksesta on jätetty 9 lausuntoa ja 5 mielipidettä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki 468/1994) 12 §:n mukaan yhteysviranomaisella on annettava lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävästä. Lausunnon on esitettävä yhteenveto muista lausunnoista ja mielipiteistä. Arviointimenettely päättyy, kun yhteysviranomaisella toimittaa lausuntonsa sekä muut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle.

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen (YVA-asetus 268/1999) 12 §:ssä on esitetty arviointiselostuksen sisällölle asetetut vaatimukset. Tässä lausunnon esitetään yhteysviranomaisena toimivan Länsi-Suomen ympäristökeskuksen näkemys laaditusta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta asetuksessa yksilöityjen vaatimusten suhteen.

Hankkeesta vastaava

Pohjolan Voima Oy
PL 40
00101 HELSINKI

Yhteysviranomainen

Länsi-Suomen ympäristökeskus
PL 262
65101 VAASA

Tiedot hankkeesta

Pohjolan Voima Oy käynnisti kesällä 1999 tutkimushankkeen "Merituulivoima teollisena energialähteenä". Sen tavoitteena on selvittää Suomen oloissa suuren, teollisen mittakaavan merituulivoimalaitoksen teknisiä ja taloudellisia lähtökohtia ja toteutusmahdollisuuksia sekä ympäristövaikutuksia ja toteutuksen oikeudellisia edellytyksiä. Tutkimushanke toteutettiin Kokkolan edustalla sijaitsevan merituulivoimalaitoksen tapaustutkimuksena. Tutkimus valmistui vuoden 2002 alussa. Tutkimushanke sai tukea kauppa- ja teollisuusministeriöltä.

Hankkeena, jonka ympäristövaikutukset arvioidaan, on merituulivoimalaitoksen rakentaminen Kokkolan ja osittain myös Luodon, Kälviän ja Lohtajan kuntien edustan merialueelle. Merituulivoimalaitos muodostuu merialueelle rakennettavista tuulivoimalaitosyksiköistä. Laitoksia voidaan rakentaa myös tutkittavien alueiden saarille tai luodoille.

Mikäli kaikki alueet toteutetaan käyttäen suurinta tuulivoimalaitosyksikköä, muodostuu voimalaitoksen kokonaistehoksi noin 350 MW. Voimalaitosyksikkö tulee olemaan tarkemman suunnittelun kohteena. Tämän hetkisen tietämyksen mukaan voimalaitosyksiköt ovat teholtaan 1,5-5,0 MW. Merituulivoimalaitos voidaan toteuttaa myös osa-alueittain, jolloin voimalaitoksen kokonaistehoksi muodostuu noin 100-300 MW.

Merituulivoimalaitoksen suunnitellut sijoitusalueet ovat:

1. Tankkarin-Djupörenin alue
2. Santapankin alue
3. Munakarin-Poroluodon alue
4. Trullewin ranta
5. Santapankin laajennus pohjoiseen

Merialueilla sijoitusalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 60 km². Maa-alueella merituulivoimalaitos edellyttää sähköasema- ja voimalinja-alueita. Perustuksiin tarvitaan kiviaineksen hankintaan maa-ainesten ottoalueita. Perustukset rakennetaan allastelakalla. Merituulivoimalaitosalue kytketään sähkönsiirtoverkkoon niin, että eri osat kytketään merikaapelein, muuntoasemin ja voimajohtojen välityksellä valtakunnan verkkoon.

Arvioidut hankkeen vaihtoehdot

Merituulivoimalaitos voidaan toteuttaa osa-alueittain, jolloin voimalaitoksen kokonaisteho muodostuu noin 100-350 MW. Mikäli ei käytetä suurinta mahdollista yksikkökokoja, voimalaitoksen kokonaisteho jää alhaisemmaksi. Hanke on jaettu viiteen osa-alueeseen, joista suurimmat (alueet 1-3) voidaan toteuttaa erillisinä. Hankkeen teknistaloudellisessa suunnitelmassa ja kustannusarvioissa on lähtökohtana ollut näiden kolmen suuren alueen rakentaminen kolmen vuoden projektina. Tässä ratkaisevaa on perustusten rakennustekniikka, sähkönsiirron verkoston rakentaminen ja pystyttäminen sarjatuotantona. Hankkeen toteuttamisen minimiteho on 100 MW.

Vaihtoehdot ovat seuraavat:

1. Toteutetaan alueet 1-5
2. Toteutetaan alueet 1-3
3. Minimivaihtoehto on toteuttaa yksi 100 MW tehoinen alue kokonaisuudessaan (1, 2 tai 3). Mikäli tähän päädytään, vaihtoehdon kustannus- ja tekniset lähtökohdat tulee tarkastella uudelleen.

Tutkimuksessa tutkittiin lisäksi seuraavia teknisiä toteutusvaihtoehtoja:

1. Voimalaitosyksikön koko 1,5 – 5 MW
2. Voimalaitosyksikön perustustapa, rakentaminen merialueelle tai saareen
3. Muuntoasemien sijoittaminen
4. Merikaapelien tai ilmajohtojen käyttö

Jos hanketta ei toteuteta, tuotetaan vastaava sähkö jossain muussa tarkoitukseen soveltuvassa voimalaitoksessa. Näitä voivat olla:

- merituulivoimalaitos jollain muulla rannikkoa lueella
- fossiilista polttoainetta, kivihiiltä, turvetta, maakaasua tai biopolttoainetta käyttävä lauhdevoimalaitos soveltuvalla paikkakunnalla Suomessa
- sähköntuonti ulkomailta lähinnä Venäjältä, Ruotsista, Norjasta tai Tanskasta

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Yhteysviranomaisen esitti arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossaan joitakin arviointia koskevia lisätehtäviä arviointiohjelmaan. Arviointiselostuksessa yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon ja siinä esitettyihin asioihin saadaan vastaus arviointiselostuksessa.

Arviointiselostus

Kokkolan edustan merituulivoimalaitoshanke on suuri, rakentamiskustannuksiltaan satoja miljoonia euroja maksava, vaikutuksiltaan monitahoinen ja vaatii liitännäistoimintoineen erittäin suuren alueen. Näin ovat myös ympäristövaikutukset suuria ja monitahoisia. Arviointiselostus on koottu tiivistelmästä, varsinaisesta arviointiselostuksesta ja arviointiselostukseen kuuluvista erillisistä selvityksistä laadituista osaraporteista.

Osaraportteja on kaikkiaan 14 kpl. Niissä on esitetty keskeisten vaikutusten arvioinnin tulokset. Kaikki aineisto on luettavissa myös pdf -muodossa osoitteessa www.pohjanvoima.fi

YHTEENVEDOT LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pohjanmaan liitto

Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että arviointiselostuksessa on esitetty seutukaavatilanne. Liiton mukaan arviointiselostuksessa on esitetty tarpeellisessa määrin ne asiat, jotka asetuksen mukaan on esitettävä. Edelleen todetaan arviointiselostuksen vertailua siteeraten, että Santapankin alue on lähes kaikkien arviointiperusteiden suhteen muita alueita parempi.

Lausunnossa todetaan, että maakuntakaava on parhaillaan valmisteilla, jossa tuulivoimalaitosrakentamiseen soveliaat alueet on tarkoitus osoittaa. Lausunnon lopussa todetaan, että merituulivoimalaitoshanke on niin laajamittainen ja pitkälle tulevaisuuteen vaikuttava hanke, että sitä tulisi tarkastella maakuntaa laajemmassa yhteydessä.

Keski-Pohjanmaan liitto

Keski-Pohjanmaan maakuntakaava on alistettu ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Samalla kumotaan nyt voimassa oleva seutukaava.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että hankkeessa on kysymyksessä kokoluokaltaan erittäin laaja merituulivoimalaitos ja että hankkeen suunnitelmat on laadittu tekniseltä kannalta toteuttamiskelpoisina. Hankkeen todennäköiset vaikutukset alueen luontoon ja luonnonvarojen käyttöön tulisivat olemaan pitkäaikaisia ja merkittäviä.

Lausunnon mukaan arviointiselostuksessa on riittävät tiedot hankkeesta ja hankkeen toteuttamisen edellyttävistä luvista, suunnitelmista ja näihin rinnastettavista päätöksistä. Hankkeen arviointiselostus täyttää annetut säännökset selostuksen sisällöstä.

Lausunnossa viitataan Pohjanlahden rantamaakuntien liittojen ja ympäristöministeriön työryhmään, jonka tarkoituksena on työstää aineistoa merituulivoimalaitosten merkitsemiseksi maakuntakaavoihin. Lausunnossa otetaan erikseen esille Santapankin alue. Aluetta suositellaan ns. harjoittelukohteeksi ennen kauempana rannasta sijaitsevien laajempien ja haasteellisempien alueiden toteuttamista.

Hankkeen välittöminä ja laajimpina vaikutuksina pidetään lausunnossa maisematekijöitä.

Kokkolan kaupunki

Kokkolan kaupungin lausunnossa arviointiselostusta ja sen riittävyttä on tarkasteltu varsin perusteellisesti ja asiantuntevasti. Lausunnossa kerrataan arviointiohjelmassa annetussa lausunnossa olleet keskeiset täydennettävät asiat. Näitä olivat sähkölinjojen vaikutusten arviointi kantaverkkoon saakka, riittävän ajan varaaminen ekologisten vaikutusten selvittämiseen (mm. vedenalainen luonto, linnusto, eläimistö) ja vaikutukset alueiden ympärivuotiseen virkistyskäyttöön.

Lausunnossa todetaan, että tuulivoiman rakentamisella on positiivinen vaikutus nk. kasvihuonepäästöjen vähentämisessä ja se tukee kestävän kehityksen mukaista energiatuotantoa. Kansalaisten osallistumismahdollisuudet ympäristövaikutusten arviointiin on ollut laajaa, mutta jonkin verran tämän hengen vastaista on ollut, ettei varsinaisesta arviointiselostuksesta järjestetty yleisötilaisuutta.

Arviointiselostuksesta yleensä todetaan, että sosiaaliset vaikutukset on yleisesti ottaen selvitetty hyvin, mutta luontoselvityksissä on sen sijaan puutteita, jotka hankkeesta vastaava on pääosin tiedostanut.

Hankkeen toteuttamiseksi lpoisuutta käsittelevästä osasta lausunnossa todetaan, että arviointiselostus osoittaa alueen 2 (Santapankki) olevan lähes kaikilla mittareilla vähiten ympäristövaikutuksia aiheuttavan ja taloudellisesti kannattavimman. Santapankilla tuulivoiman rakentamiselle on periaatteessa olemassa edellytykset. Avoimia kysymyksiä ovat kuitenkin alueen vedenalaiseen luontoon, ruoppauksiin, kalastoon ja mahdolliseen Natura 2000-alueen luonnonarvoihin kohdistuvat selvittämättömät vaikutukset. Omana ongelmanaan tuodaan esille kysymys, ovatko luonnonsuojelulain edellyttämät selvitykset sillä tasolla, että niitä voidaan käyttää tausta-aineistona esim. yleiskaavan vaatimissa Natura- kannanotoissa. Saatujen selvitysten perusteella voi todeta, että Tankar-Djupören ja Munakari-Poroluoto alueiden toteuttaminen aiheuttaa laajimmat haitalliset ympäristövaikutukset.

Kokkolan kaupungin lausunnossa käsitellään keskeisiä ympäristövaikutuksia hyvin tiivistetyssä muodossa. Tästä lausunnon osasta ei ole tehty varsinaisesti lain edellyttämää yhteenvedoa, vaan lausunnon tämän osan sisältö on seuraavassa lähes alkuperäisessä muodossaan.

Melu

Meluselvityksen melun leviämiskarttoihin tulee lisätä 40dB (A) melukäyrä, joka on luonnonsuojelu-, virkistys- ja loma-asutusalueilla käytettävä yöohjearvo. Tämän seurauksena erityisesti alueiden 1, 3 ja 4 osalta melulle altistuu enemmän loma-asutusta, virkistysalueita ja luonnonsuojelualueita (saaristoa).

Liitännäishankkeet

Sähkölinojen ja niiden edellyttämien rakenteiden vaikutuksia ei ole selvitetty. Linjauksia on joiltakin osin muutettu selostuksessa verrattuna arviointiohjelman liitekarttoihin, mutta linjojen ympäristövaikutuksia ei ole selvitetty. Selostuksessa todetaan, että ympäristövaikutuksia voidaan arvioida myöhemmissä lupavaiheissa.

Myös tarkemmat ruoppauskohteet ja massojen läjitysten vaikutukset on selvittämättä. Perustusten edellyttämää kallioaineksien ottoalueita on Kokkolassa ja lähiympäristössä riittävästi (tarve noin 150 000 – 500 000 m³ louhetta toteutusvaihtoehdoista riippuen) jo voimassa olevilla maa-ainalueilla.

Vaikutukset alueiden käyttöön ja maisemaan

Maisemaselvityksessä eri sijoitusalueiden (1-5) arvotus olisi tullut tehdä. Lähes häiriöttömiä luonnonmaisema-alueita (alueet 1 ja 3) käsitellään samanarvoisina kuin osittain rakennetussa maisemassa (maisemassa nähtävissä tehdas/satama, väylien tekniset rakenteet, tiheä ranta-asutus tms) olevia alueita. Luonnonmaiseman merkitys mm. virkistykselle ja veneilylle tärkeillä saaristoilla alueilla ei ole vaikuttanut kovin selkeästi johtopäätöksiin.

Tankar-Djupören aluetta ei voitane pitää rakennettuna maisemana, kuten raportti antaa ymmärtää. Kyseessä on erittäin luonnontilainen maisemakokonaisuus, Tankarin majakkasaari vuosisataisena kulttuurimaisemakohteena täydentää maisemaa. Lisäksi alueen virkistyskäytön todetaan olevan vähäistä. Tankarissa käy vuositasolla 5000 – 10 000 kävijää ihailemassa luonnonmaisemaa ja saaren kulttuurikohteita. Tällä mittarilla mitatun aluetta voi pitää Kokkolan saariston käytetyimpänä virkistyskohteena.

Maisemavaikutusten intensiteettiä kuvaavat kartat (sivu 36) olisi lisäksi tullut piirtää eri vaihtoehdoille. Mikäli vain osa alueista toteutetaan, on vaikutuskuvio aivan erilainen. Tällöin olisi voinut vertailla eri vaihtoehtojen maisemavaikutusta.

Vaikutukset linnustoon ja merituulivoima -alueen pesimä- ja lepäilijälinnuston selvitys

Pohjanlahden rannikko muodostaa monien keväällä pohjoiseen ja syksyllä etelään matkavien muuttolintujen yhden päämuuttoreitin Suomessa, toisin kuin raportissa esitetään.

Merkittävien lintusaarten läheisyyteen on sijoitettu suunnitelmapaketoissa tuulivoimayksiköitä (Munakari-Poroluoto alueella esimerkiksi Orri, Kuutti, Kertut, Räbbådan; Tankar-Djupören alueella esimerkiksi Koppargrundet, Skataklack), joilla voi olla haitallisia vaikutuksia uhanalaiseenkin linnustoon.

Vaikutukset merialueen tilaan ja kalastoon

Koska tuulivoimayksiköiden perustamistekniikassa on olemassa tiettyjä avoinna olevia kohtia perustustekniikan valinnassa, ovat laaditut selvitykset näiltä osin puutteelliset.

Vedenalaisen luonnon selvityksissä mm. kalaston lisääntymisalueita, tärkeitä ruokailualueita tai vaikutuksia kalojen tärkeisiin ravintokohteisiin ei ole selvitetty riittävällä tarkkuudella. Meritaimen on tärkeä saaliskala ja lohen ohella erityisesti virkistyskalastajien arvostama saalis, joita myös Kokkolan edustalta pyydytetään kohtalaisen paljon, asia jota ei raportissa ole huomioitu.

Voimalaitosten perustusten todetaan olevan hyviä kiinnittymisalustoja mm. sinisimpukalle. Kokkolan merialueella ei esiinny sinisimpukkaa eikä sillä ole merkitystä lintujen tai kalojen ravintokohteena. Tällä alueella alustat kuitenkin saattavat muodostaa joillekin muille pohjaeläimille uuden elinympäristön.

Eri rakentamisvaihtoehtojen arviointia hankaloittaa se, että esimerkiksi vaikutuksia on käsitelty lyhyesti ja esimerkinomaisesti. On todettu esimerkiksi Santapankin alueella rakennettavan 33 tuulivoimayksikön (1,5 MW-2,5 MW/yksikkö) edellyttävän noin 200 000 m³ ruoppauksia. Epäselväksi jää, mikä vaikutus massamääriin olisi, jos rakennettaisiin tulevaisuudessa todennäköisempiä 3-5 MW yksiköitä. Erityisen tärkeätä olisi selvittää läjitysalueet, mahdollinen massojen palauttaminen ruopatuille kuljetusurille tai muu hyötykäyttö.

Vaikutukset suojelualueisiin

Raportissa todetaan, ettei merituulivoiman rakentamisella ole vaikutuksia Rummelö-Harrbådan lintuvesialueeseen eikä kyseiseen Natura 2000 kohteeseen. Merikaapelit on kuitenkin kaikissa erillisraporttien vaihtoehdoissa suunniteltu tuotavan kaupungin jätevedenpuhdistamolle läpi lintuvesialueen, joten joitakin vaikutuksia lienee odotettavissa. Arviointiselostuksessa merikaapeliyhteys (kuva 5.22, sivu 30) on poikkeavasti piirretty Gråsjäsbådan Outokummun teollisuusalueelle ja Natura-alueen ulkopuolelle, mikä olisi luonnon kannalta suositeltavampi vaihtoehto.

Mikäli Kokkolan edustan merialue vahvistetaan Natura 2000 alueeksi ympäristökeskuksen esittämällä kriteereillä, tulee hankkeen vaikutuksista Santapankin arvokkaaseen luontotyyppiin ja suojeluarvoihin tehdä perusteellisempi selvitys.

Turvallisuusvaikutukset

Turvallisuusvaikutukset tuulivoimaloista on selvitetty varsin laajasti ja ongelman turvallisuusvaikutusarvioinnissa aiheuttaa, kun arvioidaan, että muodostuuko esim. lapiihin jäätä merialueella ja saattavatko ne irrota.

Yhteenvedona lausunnossa todetaan, että energiantuotanto tuulivoimalla on kestävä kehityksen mukaista energiantuotantoa, jonka rakentamista tulee jo valtakunnallistenkin tavoitteiden mukaisesti edistää. Edellä mainittuun viitaten Kokkolan kaupunki katsoo, että tuulivoiman rakentamishanketta tulee viedä eteenpäin ja toteuttaa.

Hankkeen mahdollisesta toteuttamisesta lausunnon yhteenvedossa todetaan, että laaditun ympäristövaikutusten arviointiselostuksen perusteella voidaan todeta, että haitalliset ympäristövaikutukset ovat pienemmät Santapankin (alue 2) ja avomeren alueella (alue 5). Tämän johdosta Kokkola esittää kantanaan, että hankkeen suunnittelua ja tarvittavien lisäselvitysten tekoa voidaan jatkaa Santapankin (alue 2) ja avomeren (alue 5) selvitysalueilla.

Lopuksi todetaan, että laaditussa arviointiselostuksessa on tuotu esille, että osa ympäristövaikutuksista on selvitetty puutteellisesti. Nämä asiat on tuotu esille edellä yksityiskohtaisesti. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida lausunnossa esitetyt huomiot ja laatia tarvittavat lisäselvitykset, kun hanketta viedään eteenpäin.

Kälviän kunta

Kälviän kunnan lausunnossa arviointiselostusta on tarkasteltu niin, että vain havaitut puutteet ja ristiriitaisuudet on kirjattu. Yleiskäsityksenä lausunnossa todetaan, että Kälviän osalta selvitystyö on ollut puutteellista.

Selvityksissä ei ole otettu huomioon Kälviän merenrannan osayleiskaavaa eikä siinä olevia maankäytön rajoituksia ole huomioitu. Kälviän merialueen osakaskunnan tahtoa luovuttava alueen käyttöoikeus ei ole selvitetty. Samoin Kälviän kalastajien mielipidettä ei ole selvitetty.

Merituulivoimalan vaikutusta Kälviän matkailuelinkeinon kehittämiseen ei ole selvitetty (luontomatkailu, veneily, kalastus). Samoin Kälviän kunta ei ole arvioinut hankkeen kokonaistaloudellisia vaikutuksia ja vaikutuksia kunnan imagoon. Ne tullaan arvioimaan myöhemmin.

Arviointiselostuksen riittävyyden kannalta lausunnossa on nostettu esiin seuraavia asioita. Yleisesti ottaen todetaan, että selvityksiä on paljon ja ne ovat perusteellisia ja valtaosa on sellaisenaan hyväksyttävissä. Puutteena todetaan, ettei Kälviän kunnan rannikon ja saariston yleiskaavaa ole lainkaan huomioitu. Tuulivoimalaitoksen osia sijoittuu osayleiskaavassa ma, lu ja SL maankäyttömuotojen alueelle. Yleiskaava on kunnan kaava ja näillä kaavan alueilla tuulivoimarakentaminen ei ole mahdollista ilman kaavan muuttamista. Lisäksi todetaan, että tuulivoimarakentaminen aiheuttaa haittaa kaavassa virkistys- ja loma-asutuskäyttöön varatuilla alueilla. Koska näillä alueilla on erityisiä ympäristöarvoja kunta on pitänyt tarpeellisena suunnitella niiden maankäyttöä.

Kälviän kunnan lausunnossa todetaan, että Natura 2000 verkoston ja osayleiskaavan sekä Kälviän merenrannik on ja saariston luonnon perusselvityksen perusteella tärkeitä saaria

ovat ainakin Orrin saari, Kertut ja Poroluodonkari merialueineen sekä Poroluodon pohjoisosan niemet. Alueet ovat tärkeitä linnustollisesti, tärkeitä kalastusalueita sekä maisemallisesti tärkeitä kohteita. Poroluodonkarille on muodostunut kulttuurihistoriallisesti arvokas kalastusyhteisö ja sen lähivesillä harjoitetaan merkittävää ammattikalastusta. Poroluodon ja Poroluodonkarin välinen vesialue on tärkeä vaelluskalan pyyntialue. Lausunnossa otetaan esille myös matkailuelinkeinon kohdistuvat vaikutukset Kälviän saaristossa, matkailun otua kuitenkin yhtenä tärkeänä maankäyttötavoitteena yleiskaavaa tehtäessä.

Ohjausryhmätyöskentelystä lausunnossa todetaan, ettei Kälviän kunnan tai kalastusalueiden edustajia ole ollut mukana ohjaus- tai seurantaryhmässä.

Merkittävimpana arviointiselostuksen puutteena kunta pitää rannikon ja saariston osayleiskaavan huomioimatta jättämistä. Kaava on oikeusvaikutteinen kaava ja se sisältää merialueelle raja- ja maisemaolosuhteiltaan ja luonto-olosuhteiltaan arvokkaita alueita sekä luonnonsuojelualueita eikä yleiskaavaa voida muuttaa ilman Kälviän kunnan päätöstä. Lausunnossa todetaan myös, että Kälviän kalavedet on jätetty kokonaan selvityksen ulkopuolelle. Samoin vaikutukset suojelualueisiin on jätetty tekemättä.

Luodon kunta

Lausunnossaan Luodon kunta toteaa, että asia on laaja ja lausunnossa täytyy keskittyä vain tiettyihin asioihin. Kunnan lausunto onkin selkeästi jäsennetty ja siinä on hyvin otsikoituna käsitelty arviointiselostuksen kunnan kannalta tärkeimpiä kohtia.

Maisemavaikutusten arvioinnista lausunnossa todetaan, että näitä asioita on käsitelty eri raporteissa. Maisemakuvan merkitys rantojen suojelualueisiin on jäänyt käsittelemättä. Lausunnossa todetaan tehdyn selvityksen osoittavan, että tuulivoimalaitos enemmän tai vähemmän hallitsisi ja heikentäisi maisemakuvaavaa rantojen suojelu/Natura 2000 alueen arvokkaimmalla osalla Eugmon saaristossa ja alueita pitäisi toteutuksen jälkeen luonnehtia lähinnä teollisuusalueiksi.

Arviointiselostuksen mukaan voimalaitoksen maisemavaikutus pienenee, kun katsojan etäisyys voimalaitoksesta kasvaa ja olisi hyvin pieni Kätölandetin sisäosissa ja mantereella. Kunnan mielestä maisemavaikutukset tulisi arvioida saaristossa eikä sen ulkopuolella. Lausunnossa todetaan, että samaa logiikkaa käyttäen avohakkuiden, loma-asutuksen, kivilaitureiden ym. maisemavaikutus olisi pieni mikäli ne eivät näkyisi mantereelle.

Maiseman arviointi tulee tehdä niin, että arviointi perustuu kävijän tai loma-asukkaan kokemukseen maisemasta. Lausunnonantajan käsityksen mukaan rantojen suojelun ja Natura 2000-alueen perustamisen perustavaa laatua olevana tavoitteena on ollut, että koko suojelualueella pitää voida säilyttää saaristomaisemakuva ja että tuulivoimaa rakennettaessa maisemallisten suojaetäisyyksien tulee olla ihan eri luokkaa. Kunnanhallitus ei siis yhdy arviointiselostuksen käsitykseen, että suojelutavoitteet koskisivat vain kapeaa rantavyöhykettä, vaan että maannousurannikko rantojen suojelualueella tulee käsittää kokonaisuutena.

Luonnonsuojelualueisiin kohdistuvista vaikutuksista lausunnossa todetaan, että kunnan hallituksen arvion mukaan rantojen suojeluohjelman ja Natura 2000 verkoston perusajatuksena on säilyttää luonnontilassa kansallisesti arvokkaat ja korvaamattomat maisemakuvat tuleville sukupolville. Koska tämä on tyypissään ensimmäinen hanke, on olennainen puute arviointiselostuksessa näiden vaikutusten jättäminen kokonaan arvioimatta.

Lausunnossa todetaan, ettei Luodon saaristosta ole tehty lainkaan kalastusselvityksiä. Lisäksi todetaan, että arviointiselostuksessa viitataan virheellisesti kalastusvaikutuksiin toisaalla vaikka laitokset ovat maalla.

Linnustovaikutuksista todetaan lausunnossa, että arviointiselostus osoittaa Eugmon saariston olevan tärkeä harvinaisten tai uhanalaisten lajien pesimäalue. Edelleen alue on tärkeä levähdys- ja ruokailualue useille saaristolintulajeille. Sitä vastoin selostuksessa ei ole käsitelty voimalaitoksen valaistuksen vaikutusta yöllä muuttaviin lajeihin niiden seuratussa yleensä rantaviivaa. Myöskään rakennusaikaisia linnustovaikutuksia ei ole selvitetty ja tässä yhteydessä lausunnossa viitataan Kokkolan väylän ruoppauksen yhteydessä toteutuihin haittoihin linnustolle.

Lausunnossa käsitellään kansalaiset ja tuulivoimalaitos aihetta ja todetaan, että arvioinnissa tehty haastattelu kohdistui vain Kokkolaan ja Kälviälle ja lisäksi kysely tehtiin ennen kuin vaikutuksista oli mitään tietoa. Lausunnon mukaan tehtyyn selvitykseen pitää suhtautua varauksella. Lisäksi muistutetaan, että Luodon kunnanhallituksen kannanotto Eugmoon sijoitettavien voimalaitosten poistamisesta oli myös kansalaismielipide, jota ei kuitenkaan ole noteerattu arviointiselostuksessa.

Meluvaikutuksista todetaan tilanne Ruotsin Gotlannista. Siellä meluturvarajana on pidetty 1000 m asutukseen. Lausunnossa todetaankin, että melualueet ovat selostuksessa liian pieniä eivätkä sovellu käytettäväksi Luodon rantojensuojelualueella ja että tuulivoimalaitos pitäisi siirtää pois näiltä alueilta.

Veden laadusta lausunnossa todetaan, että pitäisi selvittää rakennusaikaisten pohjan kaivamisten veden samennus ja ravinnelisäysvaikutukset sekä pohjasedimenttien liikkeelle lähteminen ja rikastuminen ekosysteemissä. Edelleen todetaan, että pohjassa tehtävät työt ja kaivaminen voivat vaikuttaa kalojen vaelluksiin. Ne tulee selvittää arviointiselostuksessa samoin kuin värähtelyn ja äänen vaikutus kalojen käyttäytymiseen.

Varsinaisen hankkeeseen liittyvinä kunnanhallituksen lausunnossa pidetään puutteena, ettei maa-ainesten ottoa ja sähkön johtamisen vaikutuksia arassa saaristoympäristössä ole selvitetty ja arvioitu.

Luodon kunnanhallitus ei ole lainkaan samaa mieltä kuin arviointiselostuksen arvio suuren merituulivoimalaitoksen sijoittamismahdollisuudesta Kokkolan ulkopuolelle ilman, että se olennaisesti muuttaisi luontokohteiden ja –kokonaisuuksien arvoa. Kunnanhallitus katsoo, että Tankar-Djupören vaihtoehtoa ei voida toteuttaa luonnonarvoille, virkistykselle ja maisemakuvalle syntyvien olennaisten sekä hakemus- että käytönaikaisten haittojen vuoksi. Lausunnossa toistetaan, ettei suunnittelua tule jatkaa.

Lausunnon lopussa esitetään kielteinen käsitys, että arviointiselostukseen kuuluva yhteen-vetoarviointimenetelmä ei ole kunnollinen. Lisäksi todetaan, että tuulivoiman rakentaminen on sijoitus uudistuviin energialähteisiin. Nyt kyseessä olevassa tapauksessa se kuitenkin tapahtuisi ottamalla käyttöön uusiutumattomia luonnonarvoja.

Lausunnossa viitataan ympäristöministeriön työryhmään, joka on mietinnössään katsonut, etteivät rantojensuojeluohjelmaan ja Natura 2000- verkostoon kuuluvat alueet tai alueet, joilla on kansallista tai alueellista merkitystä maisemallisesti sovellu tuulivoimalaitoksen sijoituspaikoiksi. Lisäksi todetaan, että pitäisi odottaa valmisteilla olevaa selvitystä merituulivoiman rakentamiseen sopivista paikoista Pohjanlahdella.

Lohtajan kunnanhallituksen lausunnossa todetaan, ettei selvityksissä ole otettu huomioon Lohtajan merenrannan yleiskaavaa. Samoin Lohtajan kalastajien mielipidettä ei ole selvitetty. Merituulivoimalaitoksen vaikutusta Lohtajan matkailuelinkeinon kehittämiseen ei ole selvitetty erityisesti luontomatkaile, veneily ja kalastus. Lohtajan kunta ei ole arvioinut hankkeen kokonaistaloudellisia vaikutuksia eikä vaikutuksia kunnan imagoon.

Länsi-Suomen lääninhallitus

Länsi-Suomen lääninhallituksessa todetaan tehty kansalaiskysely ja todetaan, että hankkeesta käyty keskustelu on ollut vilkasta ja kansalaisilla on ollut mahdollisuus tuoda mielipiteensä esille. Kyselyn perusteella on selvitetty, suurelle osalle vastaajista merialue liittyi erityisesti vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Näihin liittyvät muutokset ovat merkityksellisiä sosiaalisia vaikutuksia, jotka tulisi huomioida. Huomiota tulee kiinnittää mm. meluvaikutuksiin. Melu- ja välkehtelyvaikutukset voivat niille suotuisten olosuhteiden vallitessa olla paikoin häiritseviä.

Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus, kalatalousyksikkö

Kalatalousyksikön lausunnossa pääosin siteerataan arviointiselostuksen tekstiä. Lausunnossa todetaan, että alue 2 (Santapankki) on kokonaisuudessaan kalojen lisääntymisaluetta ja alueet 1, 2, 3 ja 4 sopivat siian ja silakan lisääntymisalueeksi. Koska kalakannat ovat alueella heikentyneet, on todennäköistä, että ruoppaukset aiheuttavat pysyviä vahinkoja alueen kalatalouteen ja estävät kalaston elpymisen. Lausunnon lopussa todetaan, että voimalaitos pysyvästi rajoittaa ja hankaloittaa kalastusta. Joidenkin perinteisten pyyntipaikkojen käytön estyminen ja väistettävien kohteiden lisääntyminen ovat suurimmat sosiaalisia vaikutuksia aiheuttavat seikat.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry Kokkolanseudun Luonto ry

Lausunnossa todetaan, että tässä vaiheessa on ennen aikaista toteuttaa mitään esitetyistä vaihtoehdoista, vaan ensin tulisi selvittää mitkä alueet Perämeren rannikolla parhaiten soveltuvat tuulivoimarakentamiseen. Lausunnon mukaan tuulivoimalaitoksen alueet 1 ja 3 kuuluvat rantojensuojeluohjelmaan ja alueet 1, 2 ja 3 Natura 2000 suojelualueverkostoon. Näiden suojeluohjelmien tarkoituksena on vaalia kansallisesti arvokkaita ja korvaamattomia maisemakokonaisuuksia tuleville sukupolville. Tuulivoimalaitokset tulisi ensisijaisesti sijoittaa suojeluohjelmiin kuulumattomille alueille.

MIELIPITEET

Kokkolan kalastajain seura ry

Kokkolan kalastajain seura ry:n mielipiteessä tarkastellaan arviointiselostusta pääosin kalaston, kalastuksen ja kalatalouden kannalta. Mielipiteessä todetaan, että aineisto on laaja ja että hankkeen vaikutuksia merialueen tilaan ja kalastoon on selvitetty.

Arviointiselostuksen mukaan pahimmat haitat esiintyvät voimaloiden rakentamisvaiheen aikana. Pahiten kärsivät tällöin merenpohjan ja merialueen tila voimaloiden perustusten ja mereen upotettavien kaapeleiden kaivuutöistä johtuen. Tämä vaikuttaa pahoin alueen kalastoon, koska parhaat syönnös- ja kutupaikat tuhoutuvat. Tällä on erittäin kielteinen

vaikutus koko alueen kalastukselle, niin ammatti- kuin kotitarvekalastuksellekin. Lisäksi saattavat huviloiden arvot laskea, koska vapaa-ajanviettomahdollisuudet vähenevät.

Arviointiselostuksessa on kiinnitetty huomiota myös voimaloiden käytön aikana esiintyviin meluongelmiin, niitä on kuitenkin vähätelty. Ilmeisesti ei ole kyetty mallintamaan suurten voimalayksiköiden yhteisvaikutusta, määrättyllä tuulella meluvaikutus on varmaan suurempi kuin yksittäisen voimalan. Käytön aikana muuttuu alueiden käyttö, koska kalastusmahdollisuudet heikkenevät oleellisesti. Myöskin maisema muuttuu, merimaisemasta muodostuu teollisuusmaisema.

Yhteenvetona Kokkolan Kalastajain Seura ry:n mielipiteenä on, että vaikka laaditussa arviointiselostuksessa on pyritty huomioimaan erilaisia rakentamisesta ja käytöstä aiheutuvia haittatekijöitä, samoin mahdollisia positiivisia tekijöitä, ei tässä ole täysin onnistuttu. Suunniteltu hanke on kokonaisuudessaan erittäin laaja eikä sille löydy vertailukohtaa jotta esitetyt arviot vaikutuksista voitaisiin todentaa ja verrata niitä olemassa oleviin ja toteutettuihin ratkaisuihin.

Kokkolan Kalastajain Seura ry:n kanta voimaloiden rakentamiseen ainakin nyt suunnitelluille alueille on kielteinen. Rakentaminen vaikuttaisi koko alueen kalastoon ja kalastukseen erittäin negatiivisesti eikä tilanteen palautumista ennalleen voida taata. Vaikka voimaloiden rakentaminen olisikin periaatteessa positiivinen asia eli käytettäisiin uusiutuvaa energialähdettä, olisi siitä aiheutuvat haitat paljon suuremmat ja niillä olisi paikallisesti enemmän haittavaikutuksia kuin hankkeesta saatava kokonaisenergiämäärä voisi tarjota.

Kälviän-Ullavan kalastuskunta/osakaskunta, Ruotsalon Kalastajainseura ry

Mielipiteessään järjestöt toteavat, ettei Kälviän-Ullavan kalastuskuntaa/osakaskuntaa Kälviän edustan merialueen omistajana ja Ruotsalon Kalastajainseura ry:tä alueen osittaisena vuokraajana ole kutsuttu mukaan hankkeen seurantar ryhmään. Tätä on pidettävä olennaisena puutteena paitsi molemminpuolisen tiedonkulun kannalta myös arvioitaessa selvitystyön kattavuutta. Kansalaiskyselyn otosta kälviäläisten joukosta (2,7 %) ei mielipiteessä pidetä edustavana.

Mielipiteessä katsotaan, ettei tuulivoiman rakentamista tai käyttöä voida alueella tehdä heikentämättä merkittävästi alueen luonnon- ja maisema-arvoja sekä niihin sisältyvää saariston vanhaa kalastajakulttuuria mm. Poroluodonkarin kalastajakylän osalta. Herkkä saaristolaisympäristö saa siihen täysin sopimattoman teollisen elementin. Tätä tapahtumaa ja vaikutusta laitteistojen luonnonmukainen käyttövoima ei suojelun periaatteiden mukaisesti tee oikeutetuksi.

Käytön aikaisista meluvaikutuksista todetaan, että osa Poroluodosta ja Poroluodonkarista (kalastajakylä) jäävät melualueelle, jolloin haitta on erityisesti tässä ympäristössä merkittävä. Melun taajuusjakautuman vaikutuksesta ei ole selvitystä. Matalataajuuksiset äänet ovat omiaan synnyttämään rakenteiden kautta myös veteen välittyviä värinöitä, joita enempää kuin yläääniä ei ole laajemmin selvitetty. Se, että ulkomailla on havaittu tutkimustarvetta, osoittaa ongelmakentän olemassaolon. Mielestämme tiedon puuttuminen näistä asioista muodostaa tämänlaajuisessa ja näin sijoittuvassa hankkeessa keskeisen vajavuuden asian ratkaisuperusteissa.

Kälviän edustan ammatti- ja muiden kalastajien määrä on jäänyt selvittämättä. Samoin kalastus- ja kutualue tiedot alueella 3 ovat puutteellisia.

Vaikutusselvityksessä merialueen tilaa ja kalastoa ei Poroluodon-Poroluodonkarin ympäristössä eri kalalajien esiintymisen taikka kutupaikkojen suhteen ole juuri selvitetty. Mielipiteessä korostetaan, että alue on tärkeä pyynti- ja myös kutualue, jolla hanke tulisi siten aiheuttamaan sekä selvitettyjä että osaltaan avoimiksi jääviä haittoja. Rakentaminen sinänsä olisi alueen keskeisen aseman vuoksi kalaston kannalta erittäin vahingollinen ja pitkäaikainen. Myös käytön aikaiset vaikutukset korostuisivat tällä syvempien vesien ympäröimällä niemekkeellä lisääntymis- ja syönnösalueiden sekä vaellusreittien muutosten myötä.

Mielipiteessä katsotaan, että hanke muuttaisi Poroluodon-Poroluodonkarin rantojensuojeluohjelmaan kuuluvan arvokkaan merialueen maisemaa niin merkittävästi, että nämä vaikutukset muodostuvat esteeksi rakentamiselle.

Niin ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva lainsäädäntö samoin kuin yhteysviranomaisen lausunto 11.6.2001 edellyttävät vaihtoehtojen selvittämistä. Nämä selonteot ovat kuitenkin jääneet osittain vähäsisältöisiksi. Samoin on jäänyt selvittämättä tämänlaatuisten hankkeen sijoittaminen paikkaan, jossa rakentaminen ja käyttö eivät aikaansaa hankkeen toteuttamisen esteeksi muodostuvaa vahinkoa. Tällaisia vaihtoehtoja saattaisivat tarjota julkisuudessa esillä olleet suunnitelmat tuulivoimapuistojen paikkavarauksista esim. Perämeren pohjoisemmalla osalla. Tämän hankkeen toteutumatta jääminen ei välttämättä merkitse tuulivoiman hyödyntämättä jäämistä, mahdollisuudet vastaavaan rakentamiseen sopivammilla sijoitusalueilla ovat olemassa.

Suunnitelma-alueeseen kohdistuvaa kokonaisvaikutusta arvioitaessa on myös huomioitava vuosia kestänyt syväväylän ruoppaustyö, joka on aiheuttanut alueelle varsin pitkäaikaisen ympäristöhaitan. Mikäli nyt jatkossa alueeseen kohdistuisi jälleen mittava ympäristörasitus, korostuisivat molempien haittavaikutukset muodostaessaan ajallisesti pitkäkestoisen rasituksen, josta osittainkaan toipuminen vaarantuisi.

Edellä olevan perusteella toteamme vastustavamme hankkeen toteuttamista ja sille luvan myöntämistä. Mikäli vastoin käsitystämme hanke joiltakin osin katsottaisiin mahdolliseksi toteuttaa, on Munakarin-Poroluodon alue jätettävä siitä pois. Kaikissa tapauksissa on Kälviän merialueeseen kuuluvat osat rajattava pois hankkeen alueesta ja jätettävä siten rakentamatta niihin kohdistuvien erityisten ja merkittävien luonto- ja maisema- sekä myös kalastusta ja virkistyskäyttömahdollisuuksia koskevien haittojen takia.

Norra svenska fiskeområden

Mielipiteessä pidetään hankkeen myönteisimpänä vaikutuksena tuulivoimalaitoksen tuottamaa päästötöntä energiaa.

Norra svenska fiskeområdet ei yhdy arviointiselostuksessa esitettyyn, että Sandbackenin alue olisi sopivampi tuulivoimalaitosalueena kuin muut Kokkolan ulkopuolella olevat alueet (1 ja 3). Kaikki kolme aluetta ovat yhtä herkkiä luonnonarvojen kannalta. Sandbackenin alue on erityisen tärkeä siian ja silakan kutualue. Aluetta käyttävät kalastukseen sekä ammatti- että vapaa-ajankalastajat. Tämä näkyy selvästi Norra svenska fiskeriområdets teettämässä kalastustutkimuksessa (2000).

Mielipiteessä viitataan ympäristöministeriön tuulivoimatyöryhmän mietintöön. Siitä vedotaan kohtaan, ettei tuulivoiman rakentaminen Natura 2000-alueilla saa heikentää niitä olosuhteita, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura-verkoston. Näin olisi tilanne Sandbackenin kohdalla. Mielipiteessä viitataan myös työryhmän mietinnön kohtaan, jossa kutualueet, poikastuotantoalueet ja syönnösalueet on luokiteltu herkiksi alueiksi.

Mielipiteen lopussa esitetään, ettei mikään ehdotetusta viidestä alueesta Kokkolan tai Luodon edustalla sovellu tuulivoiman rakentamiseen syntyvien laajojen kielteisten ympäristövaikutusten vuoksi.

Rödsö - och Korplax fiskelag, Karleby

Mielipiteessä todetaan arviointiselostus puutteelliseksi meren tilan, kalastuksen ja luonnon selvittämisen suhteen vaikka arviointiselostuksessa näihin asioihin onkin perehdytty. Lerbådan-Munakari-Reppbådan-Renögrundet alue rajoittuu tai suurelta osaltaan kuuluu mielpiteen esittäjän vesialueisiin. Sandbanken Lerbåda-Munakari sekä kaikki pienet luodot ovat keskeisiä siian ja silakan kutualueita. Mielipiteessä todetaan myös, että tuulivoimalaitoksen perustukset ja kaapelit aiheuttaisivat merkittäviä huonoja seurauksia kunnostetulla Perhönjoella ja vaikeuttaisi kalojen kulkua kutualueille jokeen.

Mielipiteen lopussa katsotaan, että puolueettomien kala-asiantuntijoiden tulisi tutkia alue korvaamattomien haittojen estämiseksi kaloille ja kalastukselle.

Heikki Aalto

Ammattikalastajana Aalto ilmoittaa mielipiteessään varaavansa itselleen oikeuden tehdä huomautus kalastukselle koituvista haitoista, mikäli tuulivoimalaitoshanke toteutuu. Mielipiteessä ei suoranaisesti vastusteta tuulivoimalaitoksen rakentamista.

Gamlakarleby segelförening rf

Mielipiteessä todetaan, että purjehdusseura on perustettu vuonna 1872 ja siinä on 640 jäsentä. Seuraa ei ole arviointivaiheessa kuultu eikä se ole saanut mahdollisuutta vastata mielipidekyselyyn. Lisäksi todetaan, että seura on järjestänyt suurkilpa iluja (MM, EM, SM ja paikalliset). Tuulivoimalaitossuunnitelmat tekevät kilpailutoiminnan alueella mahdolliseksi. Erityisesti alueet 2, 3 ja 4 tulevat käytännöllisesti katsoen estämään purjehtimisen Kaustarvikeniin. Näitä vaikutuksia ei ole arvioitu.

Mielipiteessä esitetään, että tuulen virtauspyörteet voivat ulottua 1-2 km Bredskärin tyypisten tuulimyllyjen vaikutuksessa. Suuremmilla laitoksilla voidaan olettaa olevan laajemmalle ulottuvia tuulihäiriöitä.

Tuulivoimalaitos tuhoaisi Kokkolan ulkopuolella olevan viimeisen koskemattoman luonnon avoimen merinäköymän ei vain purjehtijoilta vaan kaikilta alueella kävijöiltä. Seura on tervehtinyt myönteisesti Natura-aluesuunnitelmia, joiden tarkoituksena on suojella ainutlaatuinen meri- ja saaristoympäristö virkistäytyjille. Seura ei hyväksy tuulivoimalaitoksen sijoittamista Natura-alueille.

Muista vaikutuksista mielipiteessä mainitaan valovaikutukset, heijastumat ja varjostusvaikutukset ja päädytään toteamaan, että ehdotettu tuulivoimalaitoksen sijoittaminen aiheuttaisi maksimaalisen haitan sekä veneilijöille että kesämökkiläisille. Mielipiteessä kysytään myös melusta, törmäysriskistä ja varoitusvalojen aiheuttamasta havainnointivirhevaarasta.

Lopuksi todetaan, että pitäisi tutkia vaihtoehtoisia sijoituspaikkaa maalta ja että ei voi olla yleisen edun mukaista tuhota tähän asti lähes koskemattomana pysynyt luonto. Mikäli nämä suunnitelmat toteutetaan voidaan kysyä mitä on jäljellä Natura -alueista ja Kokkolan kaupungin imagosta merikaupunkina ja Pohjanlahden vilkkaimpana purjehduskaupunkina.

YHTEYSVIRANOMAISEN KANNANOTTO

Hankkeesta vastaavan tehtävänä on selvittää hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta. Arviointiselostuksen valmistuttua yhteysviranomaisen antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. Arviointiselostuksen sisältövaatimukset ovat asetuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (268/1999) 12 §:ssä ja sen perusteella myös 11 §:ssä. Seuraavassa esitetään yhteysviranomaisen käsitys arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

Asetuksen 11 § ja 12 §:n vaatimukset ja niiden täyttyminen

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 12 §:ssä mainitut arviointiohjelmavaiheelta edellytetyt tiedot on arviointiselostuksessa esitetty tarkistettuina (12§ 1.1). Arviointiselostuksessa on esitetty riittävässä määrin asetuksessa edellytetyt tiedot hankkeen keskeisistä ominaisuuksista ja teknisistä ratkaisuksista, kuvaus toiminnasta, tuotantomääristä, liikenteestä, materiaaleista ja päästöjen laadusta (12§ 1.3).

Arviointiselostuksessa ja siihen erillisinä kuuluvissa neljässätoista julkaisussa on esitetty asetuksen vaatimalla tavalla arvioinnin keskeinen aineisto. Se on paperiversioiden lisäksi käytettävissä internet- osoitteessa www.pohjanvoima.fi 12§ 1.4

Asetuksen 12 §:n 1 momentin 5 kohdan edellyttämät tiedot ympäristöstä ja hankkeen ja sen vaihtoehtojen lain 2 §:ssä luetelluista ympäristövaikutuksista, käytettyjen tietojen puutteista ja keskeisistä epävarmuustekijöistä on riittävässä määrin esitetty arviointiselostuksessa lukuunottamatta jäljempänä erikseen käsiteltäviä ympäristövaikutuksia.

Arviointiselostukseen kuuluu osa, jossa selvitetään hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta (12§ 1.6). Yhteysviranomaisen jäljempänä esittämällä voi olla vaikutusta toteuttamiskelpoisuudesta tehdyn arvioinnin lopputulokseen. Arviointiselostuksessa on myös vertailutaulukko, jossa tuulivoimalaitoksen osakokonaisuuksia verrataan keskenään useiden eri tekijöiden valossa.

Arviointiselostukseen on sisällytetty asetuksen edellyttämä esitys toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia (12§ 1.7). Esitys on varsin lyhyt, mutta tämä otsikkokokonaisuuden asioita on käsitelty myös osajulkaisuissa teemoittain.

Asetuksessa edellytetään, että arviointiselostuksessa tehdään ehdotus hankkeen vaikutusten seurantaohjelmaksi (12§ 1.8). Ohjelma on varsin lyhyt ja niukkasanainen sisältäen asian käsittelyn vain otsikkotasolla. Arviointiselostuksessa todetaan, että seurannan tapa ja laajuus täsmennetään seurantaohjelmassa, joka laaditaan hankkeen lupahakemusten käsittelyn yhteydessä. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan asetuksen tarkoittama arviointiselostukseen kuuluva seurantaohjelma on nyt tehtyä selvästi laajempi ja yksityiskohtaisempi. Tässä tapauksessa, kun hankkeen lupahakemusten lopullisesta sisällöstä ja ajankohdasta ei vielä ole mitään tietoa, yhteysviranomaisen katsoo kuitenkin arviointiselostuksen seurantaosan olevan riittävän.

Arviointiselostukseen kuuluu yleistajuinen ja havainnollinen yhteenvedo asetuksen 12 §:n 1-8 kohdassa esitetyistä tiedoista (12§ 1.9).

Seuraavassa esitetään yhteysviranomaisen käsitys niistä arviointiselostuksen kohdista ja arvioinnin riittävydestä, joissa yhteysviranomaisen katsoo olevan arvioinnin riittävyysongelmaa. Asiat on ryhmitelty arviointiselostukseen kuuluvien erillisjulkaisujen sisältökokonaisuuksien mukaan. Tarkastelu kohdistuu asetuksen 12 §:n vaatimusten tarkasteluun ja tutkintaan siitä onko kaikki lain 2 §:ssä mainitut ympäristövaikutukset

riittävästi arvioitu arviointiselostuksessa. Erityistä huomiota kiinnitetään asetuksen 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa esitettyyn. Siinä esitetään selkeästi, että arviointiselostuksessa tulee olla selvitys ympäristöstä, joka tarkoittaa nykyisen tilanteen selvittämistä ja sen jälkeen tehtävä arvio hankkeen ympäristövaikutuksista. Ne taas on yksilöity lain 2 §:ssä. Arviointiselostuksen luettavuutta ja riittävyys arviointia olisi helpottanut edellä olevan huomioon otaminen myös esitysteknisesti. Tällöin olisi myös arviointiselostuksen laatija voinut selostusta tehdessään varmistua arviointiselostuksen tämän keskeisen osan kelvollisuudesta.

Kansalaiset ja merituulivoimalaitos (Sosiaaliset vaikutukset YVAL 2§ 1.1a)

Arviointiselostukseen kuuluu liitteenä julkaisu ""Kansalaiset ja merituulivoimalaitos". Kyselytutkimusta on arvosteltu annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä osittain varsin voimakkaastikin. Kyselytutkimus ja sen pohjalta laadittu julkaisu on tärkeä, sillä se on ainoa selvitys, jossa selvitetään ja esitetään ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ja tätä kautta myös terveyteen liittyviä hankkeen ympäristövaikutuksia. Arviointiselostukseen kuuluu myös julkaisu "Kansalaisten osallistuminen", jossa selvitetään arvioinnin osallistumisjärjestelmää. Siinä on mukana arvioinnin yhteydessä pidettyjen seurantaryhmän, ohjausryhmän ja muiden tilaisuuksien kokousmuistiot. Näistäkin näkyy, että hankkeen vaikutuksille alttiiksi joutuvilla on kokousten valossa ollut ihan eri käsitys merituulivoimalaitoksen vaikutuksista kuin kysely osoittaa.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan lain 2 §:n ns. sosiaaliset vaikutukset ovat suurelta osaltaan jääneet selvittämättä seuraavista syistä.

- Kysely toteutettiin vaiheessa, jossa hankkeen vaikutusten kohteeksi tulevilla ihmisillä ei vielä ollut juuri minkäänlaista käsitystä hankkeesta ja sen ominaisuuksista. Kyselyn aikaan eri ympäristövaikutusten selvittäminen oli vasta alussa ja kuitenkin kysymykset koskettelivat juuri näitä vajavaisesti tunnettuja asioita
- Kyselyssä on julkaisun mukaan käytetty otantaa, mutta sen tarkemmin tutkimusmenettelyä ei ole kuvattu. Kyselytutkimuksen sekavuutta ja epämääräisyyttä lisäävät vielä ns. intressiryhmille järjestetty erilliskysely ja internetissä järjestetty kysely.
- Kyselyä ei toteutettu Lohtajalla ja Luodossa.
- Kyselyn tuloksia esittelevässä julkaisussakin näkyy selvästi, että valtaosa vastaajista on ollut ihmisiä, joille ei synny lainkaan omakohtaista tilannetta tai suhdetta merituulivoimalaitokseen. Kysely antaa lähinnä vastauksia tuulivoimaan liittyviin yleisiin käsityksiin Kokkolassa ja Kälviällä.

Arviointiselostuksessa olisi tullut olla lisäksi osa, jossa lain 2 §:n vaatimalla tavalla olisi saatu selville hankkeen aiheuttamat välittömät tai välilliset vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Tätä arviointia arviointiselostukseen ei kuitenkaan ole sisällytetty. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisut ohjeita ns. sosiaalisten vaikutusten arvioinnista. Arvioinnin pohjana olisi ollut hyvä käyttää tarkoitukseen laadittua tarkistuslistaa, jossa erilaiset vaikutukset on luetteloitu otsikoitain. Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan arviointiselostuksessa ei ole riittävä arviointia Kokkolan edustan merituulivoimalaitoshankkeen ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista.

Eliöt, linnut (YVAL 2§ 1.1b)

Arviointiselostukseen kuuluu kaksi linnustoa käsittelevää liitejulkaisua: "Pesimä- ja lepäilijälajilinnuston selvitys" ja "Vaikutukset linnustoon". Arviointi on riittävä, vaikka maastotöiden rajoittuminen vain yhteen kesäkauteen (vuoteen) jättää aika paljon myös

sattumalle sijaa. Lintuihin kohdistuvista vaikutuksista kuitenkin puuttuu arviointi merituulivoimalla itoksen vaikutuksesta rannikkoa muutossaan seuraavien lintujen tilanteeseen.

Merialueen tila ja kalasto (YVAL 2§ 1.1b)

Vesiin ja kaloihin kohdistuvista ympäristövaikutuksista on laadittu arviointiselostukseen erillinen liitejulkaisu: "Vaikutukset merialueen tilaan ja kalastoon". Merialueen tilaan ja kalastoon kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu osittain tuulivoimalaitosalueesta ja osittain kirjallisuudesta hankittujen tietojen valossa. Arviointiselostuksesta saakin viitteitä vesiin ja kaloihin kohdistuvista vaikutuksista. Kalat ja kala kantojen tuottokyky ovat kuitenkin olemassa olevan elinkeinon elinehto. Arviointiselostuksesta tulisi voida nähdä kuinka hankkeen toteutuessa käy. Nyt arviointiselostuksessa on jouduttu toteamaan, ettei käytettävissä olevien tietojen perusteella voida luotettavasti arvioida tuulivoimalaitoksen perustamisen vaikutuksia merialueella esiintyvien kalakantojen vahvuuteen. Samoin arviointiselostuksessa todetaan, että arviointia kalakantojen vahvuuksiin vaikeuttaa tutkimustiedon puute voimalaitosalueen tämän hetkisestä merkityksestä eri kalalajeille.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan edellä oleva sekä annettujen lausuntojen ja mielipiteiden kalastovaikutusten arvioinnin merkityksen korostaminen pakottavat toteamaan, ettei hankkeen kalastovaikutuksia ja sitä kautta edelleen tai suoraa hankkeen vaikutusta näiden luonnonvarojen elinkeinolliseen ja virkistykseen hyödyntämiseen ole riittävästi selvitetty.

Liitännäishankkeet

Arviointiselostukseen kuuluu erillisenä julkaisuna "Liitännäishankkeiden ympäristövaikutukset". Tässä tarkastellaan sähkönsiirtoverkoston rakentamista, säätövoiman tarvetta, tarvittavan muun infrastruktuurin vaikutuksia sekä vaikutusta luonnonvarojen hyödyntämiseen ja sähköntuotannon päästöihin. Arviointiohjelmassa jo todettiin ja yhteysviranomaisen siitä antamassa lausunnossa edellytettiin merituulivoimalaitoshanke rajattavaksi niin, että sähkön johtamisen vaikutukset arvioidaan kantaverkkoon kytkemiseen saakka. Merialueen merikaapeleiden vaikutukset on esitetty erikseen selvitettyä hankkeen vaikutuksia merialueen tilaan ja kalastoon.

Sähkönsiirtoverkostoa on arvioitu erilaisin vaihtoehdoin. Sähkönsiirtoverkoston rakentamisella on erityisesti kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, maisemaan, kaupunkikuvaan ja ihmisten viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia. Arviointiselostukseen ei ole sisällytetty edellä mainittujen ympäristövaikutusten arviointia. Suurimpana syynä tähän menettelyyn on julkaisussakin todettu tarve tarkentaa sähkönsiirtoreittien sijoittamista ja rakennetta lähempänä hankkeen mahdollista toteuttamista. Osittain sama koskee myös merialueelle tarvittavien merikaapeleiden sijoittamista ja vaikutuksia. Yhteysviranomaisen toteaa, että mantereiden sähkölinjojen ympäristövaikutukset on selvittämättä ja arviointi näin riittämätöntä.

Maankäyttö- ja muut suunnitelmat ja ohjelmat (YVAA 12§ 1.2)

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 12 § edellyttää, että arviointiselostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrin selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin sekä hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Arviointiselostuksessa näitä asioita on käsitelty tarkemmin liitejulkaisussa "Vaikutukset alueiden käyttöön ja maisemaan". Tässä osassa on arvioitu hankkeen vaikutuksia alueiden käyttöön, kalastuselinkeinoon, virkistyskalastukseen ja maisemaan. Arvioinnissa asetuksen

vaatimista vaikutuksia aiheuttavista asioista on käsitelty vain osaa ja niitäkin varsin lyhyesti.

Hankkeen vaikutuspiirissä olevien kuntien rantaosayleiskaavoista on mainittu vain Kokkolan kaupungin yleiskaava. Muiden kuntien rantaosayleiskaavoja ei ole mainittu eikä myöskään pohdittu niiden ja tuulivoimalaitoksen rakentamishankkeen suhdetta. Tästä ovat huomauttaneet myös kunnat lausunnoissaan ja korostaneet pyrkinensä kaavojen avulla aikaansaamaan rannoilleen ja vesialueilleen haluamaansa kehitystä, joka nyt näyttää olevan tuulivoimalaitosrakentamisen kanssa ristiriidassa. Arviointiselostuksen tässä kohdassa on myös maininta vähimmäisetäisyyksistä suojelualueisiin kuitenkin selvittämättä etäisyysmäärittelyn perusteita.

Kaavojen lisäksi on olemassa muitakin suunnitelmia alueen maankäytöstä ja luonnonvaroihin perustuvasta elinkeinojen ja palvelujen kehittämisestä. Näitä ei ole selvitetty. Hankkeen suhdetta maankäyttösuunnitelmiin ei ole riittävästi selvitetty.

Maisema (YVAL 2§ 1.1c)

Arviointiselostukseen kuuluu osana kohta, vaikutukset maisemaan. Tämän luvun alussa todetaan, ettei hankealueella ole oikeusvaikutteista asemaa arvokkaana maisema-alueena. Tässä kohdassa olisi kuitenkin tullut perehtyä Suomen suojelualuejärjestelmään ja sieltä erityisesti rantojensuojeluohjelman valmisteluasiakirjoihin sekä itse ohjelmaan. Rantojensuojeluohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on ylläpitää ohjelman alueet myös vesima isemakultaan mahdollisimman luonnontilaisina. Rantojensuojelualueista on valtioneuvoston päätöksen perusteella tarkoitus muodostaa luonnonsuojelulain mukaisia luonnonsuojelualueita, joilla maisemansuojelu on tärkeä tavoite. Maassamme on valtioneuvoston hyväksymä maisemansuojeluohjelma, johon on sisällytetty valtakunnallisesti merkittävät kulttuurimaisemat. Luonnonmaisemien suojelemiseksi ei ole ohjelmaa eikä sellaista ole ajateltu tehdäkään, sillä suurluontotyyppittäin tehdyt luonnonsuojeluohjelmat on katsottu riittäväksi välineeksi maamme luonnonmaisemien suojelemisessa.

Maisemavaikutuksien arviointi on erittäin puutteellinen ottaen huomioon sen suuren merkityksen laajojen saaristoalueiden muuttuessa luonnonmaisemasta käytännössä teollisuustuotantomaisemaksi. Maisemien arviointiin olisi ollut käytettävissä varsin paljon menetelmiä ja aineistoa, sillä suomalaisellakin maisematutkimuksella on varsin pitkät ja ansiokkaat perinteet. Tutustuttaessa maisematutkimuksen tuottamaan tietoon voidaan myös havaita, ettei arviointiselostusta leimaavaan käsitykseen maiseman havaitsemisesta subjektiivisena kokemuksena välttämättä löydykään pohjaa. Maiseman muuttamisen ns. sosiaalisen ulottuvuuden vaikutukset on selvittämättä, vaikka arviointimenettelyn osallistumisjärjestelmän kautta koko arvioinnin ajan tuli voimakkaita viestejä maiseman muuttamisen suuresta merkityksestä ihmisille.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan hankkeen aiheuttamien maisemavaikutusten arviointi ei ole riittävä, kun vielä otetaan huomioon, että hankkeessa laajat saaristojen luonnonmaisema-alueet muuttuvat kokonaan toisiksi.

Ympäristönsuojelua koskevat suunnitelmat ja ohjelmat (YVAA 12§ 1.2 ja YVAL 2§ 1.1b)

Asetuksen mukaan arviointiselostuksessa on esitettävä tarpeellisessa määrin selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Arviointiselostukseen kuuluu erillisjulkaisu "Vaikutukset suojelualueisiin", jossa edellä mainittu selvitys esitetään.

Tässä yhteydessä yhteysviranomaisen toteaa, ettei arviointiselostuksessa ole lainkaan tehty arviointia lain 2 §:n mukaisesti ympäristövaikutuksiin kuuluvista hankkeen välittömistä tai välillisistä vaikutuksista kasvillisuuteen (maalla ja pohjassa), eliöihin (lukuunottamatta lintuja ja osittain kaloja) ja luonnon monimuotoisuuteen. Edellä olevia asioita arvioitaessa on oltava suhteellisen tarkat tiedot näiden nykytilasta ja vasta sen tiedon valossa voidaan tehdä arviointi merituulivoimalaitoshankkeen (ml. maa-alueiden sähkölinjat) synnyttämistä vaikutuksista. Tässä suhteessa arviointi on jäänyt kokonaan tekemättä.

Luonnonsuojeluohjelmiin valtioneuvoston päätöksillä sisällytettyjen alueiden varausperusteet ovat osittain juuri näitä samoja lain 2 §:ssä selvitettäväksi tarkoitettuja ympäristövaikutustekijöitä. Asetuksen edellyttämää selvitystä hankkeen suhteesta luonnonsuojelusuunnitelmiin ja -ohjelmiin ei mitenkään voida tehdä ilman näiden alueiden ohjelmiin ottamisen perusteina olevien luontoarvojen- ja tekijöiden sekä niihin kohdistuvien vaikutusten selvittämistä.

Arviointiselostuksessa on tässä osassa myös virheitä, joista olennaisin on virheellinen käsitys rantojensuojeluohjelman sisällöstä ja siitä esitetty ajatus luonnonsuojelutoimien kohdistumisesta vain maa-alueille.

Yhteysviranomaisen toteaa, ettei arviointiselostus ole riittävä selvitettäessä hankkeen luontovaikutuksia erityisesti kun otetaan huomioon hankkeen sijoittuminen valtakunnallisesti keskeisen tärkeille ja suojeluohjelmiin sisällytetyille alueille. Luontoselvitysten tekemiseksi ja luontovaikutusten arvioimiseksi on Suomen ympäristökeskuksesta saatavissa asiantuntija-apua.

Luonnonsuojelulain mukainen arviointi (Natura 2000, 65 §)

Merituulivoimalaitoshanke sijoittuu pääasiassa Suomen hallituksen Natura 2000 verkostoon esittämille alueille. Arviointiselostuksessa selvitettyllä tavalla osa valtioneuvoston tekemästä esityksestä ei ole vielä lopullinen, sillä tällä hetkellä korkeimman hallinto-oikeuden uuteen käsittelyyn Kokkolan edustalta palauttama alue on jatkokäsittelyssä edennyt nähtävilläolovaiheeseen. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan, jos hanke yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000-verkostoon ehdotetun alueen luonnonarvoja, on hankkeen toteuttajan asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Natura-vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossaan yhteysviranomaisen yhtyi hankkeesta vastaavan arviointiohjelmassa esittämään, että merituulivoimalaitoshankkeen toteuttaminen edellyttää luonnonsuojelulain mukaista Natura - arviointia. Lausunnossa todetaan edelleen, "että merituulivoimalaitos on vaikutuksiltaan sellainen, että jo ilman luonnonsuojelulain 65 §:n olemassaoloakin ympäristövaikutusten arvioinnissa joudutaan tekemään varsin laajoja selvityksiä alueen luonnosta vaikutusten arvioimiseksi. Yhteysviranomaisen pitäisi suotavana tehdä arviointiselostus niin, että se täyttää samalla myös luonnonsuojelulain 65 §:ssä edellytetyn arvioinnin".

Arviointiselostuksessa hankkeesta vastaava on kuitenkin päätenyt ratkaisuun olla suorittamatta luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamaa Natura- arviointia osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Näin ollen arviointiohjelmassa mukana ollut Natura- arviointi tulee tehdä erikseen myöhemmin. Natura- arvioinnin tarpeellisuudesta ja sisällön riittävydestä päättää lupia hankkeelle myöntävä viranomaisen tai hankkeen toteuttamisen mahdollistavat suunnitelmat hyväksyvä viranomaisen. Hankkeesta vastaava on voinut päättää olla tekemättä Natura- arviointia osana ympäristövaikutusten

arviointimenettelyä. Ongelmaksi on jäänyt vain menettelyn oleminen hankkeesta vastaavan tekemässä arviointiohjelmassa.

YHTEENVETO

Kokkolan edustan merituulivoimalaitosta käsittelevässä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on tehty merkittävässä määrin selvityksiä, joiden perusteella hankkeesta syntyviä ympäristövaikutuksia on voitu arvioida. Arviointimenettely kuitenkin jotenkin keskeytyi ja jäi näin kesken ainakin osittain siksi, ettei hankkeen sisältö ollut vielä riittävän tarkoin selvillä hankkeen toteuttamisajankohdan ja toteuttamismahdollisuuksien ollessa avoimia. Arvioinnin riittämättömyyteen on varmasti muitakin syitä. Hanke on erittäin laaja- alainen koskettaa hyvin monia ihmisiä ja vaikuttaa moniin lain tarkoittamiin asioihin synnyttämällä moninaisia ympäristövaikutuksia. Suuri määrä syntyvistä ympäristövaikutuksista on selvitetty ja arvioitu ja tulokset on esitetty arviointiselostuksessa.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan selvitykset ja vaikutusten arviointi on jäänyt lain tarkoittamalla tavalla riittämättömän arvioinnin tasolle, kun kysymys on merituulivoimala itoksen vaikutuksista ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen (ns. sosiaaliset vaikutukset (YVAL 2§ 1.1a), kun on kysymys hankkeen vaikutuksista kalastoon ja sitä kautta tai suoraa hankkeen vaikutuksesta näiden luonnonvarojen elinkeinolliseen tai virkistykseen hyödyntämiseen (YVAL 2§ 1.1b ja 1.1d), kun on kysymys liitännäishankkeiden vaikutuksista, kun on kysymys hankkeen vaikutuksista maankäyttö- ja muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin (YVAL 2§ 1.1c), kun on kysymys vaikutuksista maisemaan (YVAL 2§ 1.1c) ja kun on kysymys vaikutuksista ympäristöä koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin (YVAA 12§ 1.2) ja tässä yhteydessä myös hankkeen välittömistä tai välillisistä vaikutuksista kasvillisuuteen maalla ja meressä, eliöihin ottamatta lukuun lintuja ja osittain kaloja sekä luonnon monimuotoisuuteen (YVAL 2§ 1.1b). Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, ettei hankkeen Natura- arviointia (LsL 65§) ole tehty ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Tämä yhteysviranomaisen lausunto asetetaan kuukauden ajaksi nähtäville seuraavissa paikoissa.

Kokkolan kaupunginkanslia
Kälviän kunnanvirasto
Lohtajan kunnanvirasto
Luodon kunnanvirasto sekä
edellä mainittujen kuntien pääkirjastot.

Yhteysviranomaisen lausunto on luettavissa myös ympäristöhallinnon Internet-sivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/poltavo/yva/arkisto/lisu/kasittel.htm.

ARVIOINTIMENETTELYN PÄÄTTYMINEN

Yhteysviranomaisen toimittama arviointiselostuksesta antamansa lausunnon hankkeesta vastaavalle. Hankkeesta vastaava saa jäljennöksen arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset säilytetään Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa. Lisäksi yhteysviranomaisen toimittama lausuntonsa tiedoksi hankkeen vaikutusalueen kunnille ja maakuntien liitoille sekä lausunnonantajille ja mielipiteen esittäjille. Asiassa ei ole muutoksenhakumenettelyä.

Johtaja

Pertti Sevola

Ympäristöneuvos

Esko Räsänen

Maksu: 7.520,00 €

Peruste:

valtion maksuperustelaki (150/92) 8 § ja ympäristöministeriön asetus alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (1415/2001)

Oikaisuvaatimus:

Valtion maksuperustelain maksua koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi sen sijaan vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Länsi-Suomen ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

JAKELU: Pohjolan Voima Oy suoritemaksua vastaan